

PAGESOS CONTRA FRANCO

L'objectiu de la dictadura franquista va ser destruir l'entramat associatiu que formava la societat civil i bastir-ne un de nou basat en una comunitat nacional espiritual i materialment depurada. Sobre l'espoli de la cultura i les organitzacions de la classe obrera, es va construir una nova organització a partir de la retòrica del nacionalsindicalisme. Al camp, aquest sindicalisme vertical es coneixia com a Hermandad de Labradores y Ganaderos i ocupava, quan no compartia, els locals de les antigues cooperatives agràries, amb la clara voluntat d'humiliar la seva trajectòria associativa emancipadora.

A finals de la dècada de 1960, van sorgir, de nou, les primeres expressions clandestines d'organitzacions agràries independents de l'estructura del sindicat vertical. Aquestes organitzacions van tenir el primer intent de reorganització amb Comissions Pageses (CCPP), el sindicalisme agrari impulsat pel Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC). Les lluites del sector, encara territorialitzades, van prendre una nova dimensió amb les conseqüències de la crisi del petroli de 1973, i van acabar confluint el 1974 per donar una resposta unitària als problemes als quals s'enfrontaven la majoria de pagesos catalans.

1974-1979

El Manifest de Pontons, del 3 novembre de 1974, va significar un nou impuls per a les lluites agràries, que, des d'aleshores, es van articular a través de la Unió de Pagesos (UP). Aviat els problemes sectorials es van vincular amb l'existència de la dictadura. Posar-hi fi es va entendre com la manera de revertir aquella situació. Calia democratitzar les institucions al camp, començant per un moviment sindical real, que no tingués res a veure amb les Hermandades, i on les Cambres Agràries fossin l'expressió de la realitat de cada territori.

La mobilització i la formació de la Unió de Pagesos van forjar uns nous quadres dirigits que, en molts casos, van contribuir, també, a la democratització dels ajuntaments quan es van presentar per diferents candidatures a les eleccions municipals de 1979.

El mig segle del Manifest de Pontons ofereix l'oportunitat per visualitzar aquesta contribució a la construcció de la democràcia i al desmantellament del règim franquista al camp, però sobretot permet situar al focus de la història una pagesia que va retrobar l'autoestima i la dignitat devastades per la dictadura.

B 19692-2024

Organitza:

memorial
democràtic

Generalitat
de Catalunya

Col·labora:

MUSEU
TERRA

FUNDACIÓ
CARULLA